

СЕКЦІЯ 1

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА В ПЕРІОД ПІСЛЯВОЄННОЇ РОЗБУДОВИ

УДК 331:330.675

Онищенко К.С., студентка

Чала Т. Г., к. е. н., доцент,

кафедра статистики, обліку та аудиту

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

24 лютого в Україні було введено військовий стан – він передбачає військове командування, яке має додаткові повноваження у країні в цілому. Управлінням в містах займається військово-громадська адміністрація.

Економіка функціонує в кризових умовах, але насамперед бізнес зможе адаптуватися та стабілізувати цю ситуацію. Варто розуміти, що бізнес постійно стикається з різноманітними проблемами, тому необхідно розібратись з методами вирішення бізнес-проблем під час війни та в період післявоєнної розбудови.

Війна і бізнес, біль та прибуток, страждання і збагачення – категорії, які, здавалося б, явно між собою не кореспондують. Це пари вербальних понять, що ілюструють загалом різні виміри існування людини. Коли йдеться про бізнес, прибуток чи збагачення, ми занурюємося у царину економіки – мабуть, найактуальнішу з-поміж усіх утилітарних і «нецікавих» наук, обтяжних цифрами, схемами, графіками, розрахунками та прогнозами знаменитих й не дуже економістів і аналітиків [1].

Бізнес після введення військового стану набув певних особливостей, які впливають на порядок ведення бізнесу. Узагальнення міжнародного досвіду дозволило виділити основні з них [1, 2]:

- об'єкти державного значення, транспортна система країни та об'єкти, що забезпечують життєдіяльність населення знаходяться під охороною військових, армії та правоохоронних органів України;
- для працездатних осіб вводиться трудова повинність, що передбачає виконання певних видів оборонних робіт;
- військове командування має право користуватись трудовими ресурсами підприємств для необхідності оборонної діяльності;
- військове командування має право забирати майно, державні підприємства, господарські споруди та інше;
- комендатура встановлює особливий режим для перетину кордонів між містами або регіонами;
- патрулі мають право перевіряти документи та особливі речі, якщо необхідно;
- може бути встановлена заборона на перебування у місті;
- у підприємств, організацій, компаній може бути вилучене обладнання, техніка, радіоактивні речовини та матеріали, хімічні та ядовиті речовини;
- забороняється торгівля зброєю, боєприпасами, хімічними та ядовитими речовинами, алкогольними напоями.

Основними проблемами бізнесу під час військового стану є: банківські платежі; постачання товарів; трудові ресурси; управління бізнесом;

Розглянемо можливі методи вирішення кожної з проблем.

По-перше, банківські платежі. Національний банк може приймати рішення про обмеження або зупинення безготівкових розрахунків у банках, а також про використання безготівкових розрахунків через уповноваженні банки. Наприклад, якщо через військовий стан буде виведено з роботи електронну систему розрахунків, то безготівкові розрахунки будуть виконуватись на основі

паперових розрахункових поручень. Також Національний банк України має порядок проведення готівкових розрахунків. Варто пам'ятати, що Національний банк має право вводити обмеження на зняття готівки.

У зв'язку з військовим станом різко змінюються терміни постачання товарів, інколи це може займати місяці. Військові контролюють залізничні, морські та інші способи постачання товарів. У пріоритеті є постачання військових товарів або гуманітарної допомоги. Але цю проблему можна не в повній мірі, але частково вирішити. Доцільно запропонувати бізнесу перенести свій офіс або склади з товарами в більш безпечне та приближене місто до кордонів, через які постачаються товари.

Військовий стан впливає на трудові ресурси та призводить до значних кадрових проблем у бізнесі. Працівники можуть мати різноманітні причини, через які вони не будуть відвідувати роботу, серед яких може бути обов'язкова військова служба, і вирішити цю проблему складно. Бізнес повинен обов'язково зберегти заробітну платню та робочі місця робітникам.

Управління бізнесом також зазнає значних змін. Для того, щоб бізнес не мав проблем з керуючими та державними органами, він повинен постійно відслідковувати та виконувати накази комендатури, військових структур, які мають вплив на управління бізнесом в країні.

Отже, необхідно постійно розробляти новітні методи для вирішенні бізнес-проблеми у бізнесі на підприємствах під час дії військового стану.

Література

1. Восьний К. З. Війна: від економічних мотивів до наслідків, Тернопіль, 2010, URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/45575/03-Vozniy.pdf?sequence=1>
2. Аналітичний звіт «Діагностування стану українського бізнесу під час повномасштабної війни Росії з Україною», проект реалізовано за підтримки Київської школи Економіки, Київ, 2022. URL: https://gradus.app/documents/188/BusinessInWar_Gradus_KSE_Report_30032022_ua.pdf